Kopie

Datum
16 juni 2021

VERTROUWELIJK

Betreft
CONCEPT_Communicatiestrategie Congestie Amsterdam

Aanleiding

Liander gaat 24 juni voor twee gebieden in Amsterdam schaarste afkondigen.

Westhaven
Het voedingsgebied van onderstation Westhaven: gaat op schaarste niveau oranje vanwege concrete klantaanvragen op station Westhaven. Voor dit station moet Liander congestiemanagement gaan onderzoeken. De klantontwikkelingen zijn sneller gegaan dan verwacht.

Buiklsoterham/Overhoeks gebied
Het lokale middenspanning distributienet voor het Buiksloterham- / Overhoeksgebied gaat naar schaarsteniveau rood vanwege de reservering van capaciteit ten behoeve van aan te sluiten woningbouw. Voor dit gebied waar veel is bepaald dat congestiemanagement niet mogelijk is. Met het afkondigen van congestie in dit gebied op het MS-net, stelt Liander de levering van elektriciteit t.b.v. woningbouw veilig, ter overbrugging van een netverzwaring die nog in de realisatie fase zit.

Andere stations
De restcapaciteit op andere stations in Amsterdam begint steeds meer kritiek te worden. Sinds september 2019 heeft Liander meerdere stations op schaarste niveau geel moeten zetten. Wanneer er schaarste wordt afgekondigd voor station Hemweg dan heeft dat impact op een zeer groot deel van het westen van Amsterdam. Ook station Basisweg heeft bijna de maximale capaciteit bereikt.

Context

- De combinatie van de groei van de stad (door economische ontwikkeling) en de toenemende elektrificatie als gevolg van energietransitie zorgen voor meer belasting op het net.
- Om grip te krijgen op deze opgave hebben Liander en gemeente Amsterdam inzichtelijk gemaakt wat de impact is van de toekomstige ontwikkelingen op het elektriciteitsnetwerk in Amsterdam. Uit de TSA 2.0 (april 2021) is op te maken dat de belasting tot 2050 met een factor 3 tot 4,5 toeneemt.
- In het samenwerkingsprogramma EVA (tussen Liander, gemeente en TenneT) wordt er sinds de afgelopen jaren hard gewerkt aan de ontwikkeling van een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk: er is inzicht gecreëerd in de opgave (TSA), er is een netvisie opgesteld, er zijn investeringsplannen gemaakt en er is een zoeklocatieproces opgestart. Op dit moment zitten er een dertigtal projecten in de zoek-, voorbereiding- en planvormingsfase t.b.v. netverzwaring op onderstations. Voor de doorlooptijd van de realisatie van nieuwe

onderstations en verzwaringen van bestaande stations is de voortgang van dit proces zeer bepalend.
- Ruimtelijke inpassing van infrastructuur blijft een grote uitdaging in de stedelijke context van Amsterdam. De eisen vanuit de omgeving zijn complex (zowel in vorm, als veiligheidscontouren / EM velden) en de ruimte is schaars. Dit maakt de inpassing ingewikkeld en tijdrovend.
- Daarnaast is Liander in grote mate ook afhankelijk van de uitbreidingsplannen van TenneT, die ook direct betrokken zijn bij het zoeklocatie proces.
- Vanuit de marktconsultatie in Amsterdam West is afgelopen kwartaal onderzoek gedaan naar de potentie van flexibiliteit.

Randvoorwaarden
- *Impact moet duidelijk zijn:*
    - Voor onze klanten
    - Voor gemeente> gebiedsontwikkeling, duurzaamheidsambitie, gebied met gemengde functies
    - Voor zowel de korte - (3-5 jaar) als lange termijn.

- *Inzicht in het volledige verhaal:*
    - Wat hebben wij en/of de gemeente allemaal gedaan in aanloop naar de aankondiging schaarste.
    - Hoe hebben we klanten meegenomen in deze ontwikkelingen? En waarom op deze manier?
    - Voorzien we binnen 3-5 jaar andere knelpunten of uitdagingen?

Stakeholders (zie volledige lijst stakeholders in bijlage)
Intern Liander
- K&O
- *Marktdiensten*
- *GVRN*
- *KV*
- *O&S*

Extern [Zie bijlage 1 voor toelichting]
- Klanten
    - In dit gebied met een GV aansluiting en/ of transportbeperking
    - Die een aansluiting (willen) aanvragen in dit gebied
    - High Impact klanten (met een relatiemanager)
- Regionale stakeholders
    - Provincie
    - Omliggende gemeenten
- Economic Board Amsterdam (vanwege bijeenkomst 17 juni)
- RES regio Amsterdam en RES Nood-Holland Zuid
- Landelijke partijen
    - Ministerie EZK/ BZK
    - Collega netbeheerders
    - Landelijke politiek
- Media

Communicatiedoel
Het is de verwachting dat de congestieaankondiging voor Amsterdam landelijke media-aandacht oplevert. Vandaar dat we dit moment willen gebruiken om uit de ´business as usual´ communicatiestrategie te stappen en een aangescherpte communicatiestrategie meteen landelijk in te zetten. Met een tweeledig doel:

Landelijk
- De energietransitie duiden als een ingrijpende nationale verbouwing en een periode van horten en stoten waarbij niet alles in 1 keer geregeld is.
- De urgentie van deze beweging duidelijk maken, waardoor betrokken partijen in beweging komen en het ook zien als een maatschappelijke ontwikkeling waar samen de verantwoordelijkheid voor genomen moeten worden, ieder vanuit zijn eigen rol.
- De volledige omvang van de (verwachte) stand van zaken van het energienet in de komende jaren laten zien van Nederland, zodat belangrijke stakeholders een volledig beeld hebben van de situatie en hun verwachtingen kunnen bijstellen.
- Het is nodig om het werkpakket van de netbeheerders te prioriteren. Er moet een maatschappelijk afwegingskader komen waarin bijvoorbeeld een nieuwe woonwijk kan worden afgewogen tegen het belang van een nieuw bedrijventerrein of hernieuwbare opwek. Netbeheerders kunnen op basis daarvan schaarse technici en (financiële) middelen verdelen.

Amsterdam
- De urgentie duidelijk maken, waardoor partijen die een rol hebben in de energietransitie van Amsterdam in beweging komen en het ook zien als een maatschappelijke ontwikkeling waar samen de verantwoordelijkheid voor genomen moet worden, ieder vanuit zijn eigen rol.
- De volledige omvang van de (verwachte) stand van zaken van het energienet in de komende jaren laten zien in Amsterdam, zodat belangrijke stakeholders een volledig beeld hebben van de situatie en hun verwachtingen kunnen bijstellen.

Communicatiestrategie
Regie op de boodschap door proactieve en afgestemde communicatie
- Gezamenlijke, proactieve communicatie-aanpak waarbij we het totaalbeeld laten zien van de pijn voor de klant op de korte termijn.

De situatie in een bredere context plaatsen
- Complexiteit aantonen van de energietransitie.
- De economie van Nederland groeit door en de energietransitie versnelt verder. De toename van de vraag naar elektriciteit en de snelle opkomst van zonne-energie zorgen ervoor dat het druk is op het elektriciteitsnet. Zelfs zo druk dat er gebieden zijn waar grote bedrijven geen nieuwe of extra capaciteit kunnen krijgen of leveren.
- Leeuwarden, Nijmegen-Noord en Heerenveen gingen Amsterdam al voor.
- Boodschap koppelen aan de langere doorlooptijden, onder meer ook door beperkte beschikbaarheid technici en materialenschaarste.

Bieden van handelingsperspectief (zowel korte- als lange termijn) door transparante en volledige weergave van de situatie

- Verwachtingen managen door belangrijke stakeholders proactief en persoonlijk te informeren over de situatie en wat dit betekent voor hen en het gebied op zowel de korte- als lange termijn (dus data en vertaling naar goede klantcommunicatie nodig).
- Duiding en advies geven over ontwikkelingen en hoe men daarin kan handelen.
- Laten zien wat we wél doen:
    - In programmateam Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) werken gemeente Amsterdam en Liander samen aan het verzwaren van het bestaande netwerk. Daarnaast kijken we naar de inzet van slimme en innovatieve oplossingen zoals de marktconsultatie Amsterdam
    - Liander investeert in de versterking en uitbreiding van de infrastructuur. We creëren op weg naar 2030 volop ruimte, maar niet alles kan tegelijk.

Kernboodschap Amsterdam

Kort

In twee gebieden in Amsterdam heeft het elektriciteitsnet zijn maximale capaciteit bereikt, Buiksloterham en Westhaven. Tot onze spijt kan Liander nieuwe grootverbruikers van stroom, die zich hier zouden willen vestigen geen capaciteit leveren totdat het elektriciteitsnet is uitgebreid of er oplossingen beschikbaar zijn die meer capaciteit creëren. Grootverbruikers zoals supermarkten, grootschalige horeca, kantoren en fabrieken die hier al gevestigd zijn kunnen vanaf nu niet meer stroom afnemen dan dat ze op dit moment doen.

Door de snelheid van de energietransitie, de elektrificatie van de samenleving en aanhoudende economische groeit de vraag naar elektriciteit in Amsterdam exponentieel snel. Dit heeft er toe geleid dat in Buiksloterham en Westhaven de maximale capaciteit van het energienet is bereikt.

Om het elektriciteitsnet klaar te maken voor de toekomst is een ingrijpende nationale verbouwing nodig. Zoals bij elke transitie verloopt ook de energietransitie met horten en stoten en zal niet alles in 1 keer geregeld zijn.

Liander werkt overal aan de uitbreiding van het net, maar kan de snelheid van de ontwikkelingen niet bijhouden. Dit zagen we eerder al in Leeuwarden, Heerenveen en Nijmegen-Noord. Het elektriciteitsnet zal de komende jaren op meer plaatsen zijn maximale capaciteit bereiken, in Amsterdam en daarbuiten. Iedereen, zowel consumenten als ondernemers en instellingen, zal de komende jaren langer moeten wachten op toegang tot het elektriciteitsnet en extra capaciteit.

De (realisatie)opgave van de infrastructuur is zo groot dat het werk simpelweg niet allemaal tegelijk uitgevoerd kan worden. Planning en prioritering zijn nodig, om de komende jaren keuzes te maken welke infrastructuur we eerst, welke later en welke we niet gaan aanleggen.

Dit moet ons inziens een politiek-maatschappelijk afgewogen keuze zijn. Het kan maatschappelijk wenselijk zijn om prioriteit te geven aan de aansluiting van nieuwe woningen ten opzichte van de verzwaring van een aansluiting ten behoeve van zonnepanelen. Bovendien kan het voor de energietransitie efficiënter zijn om eerst de elektriciteitsinfrastructuur te verzwaren ten behoeve van de industrie voordat meer wordt geïnvesteerd in de infrastructuur voor opwek. Hiervoor moet een maatschappelijk afwegingskader komen waarin bijvoorbeeld een nieuwe woonwijk kan worden afgewogen tegen het belang van een nieuw bedrijventerrein of hernieuwbare opwek. Netbeheerders kunnen op basis daarvan schaarse technici en (financiële) middelen verdelen.

Dit is een maatschappelijke ontwikkeling waar alle betrokken partijen samen de verantwoordelijkheid voor moeten nemen. Overheden, netbeheerders, grootverbruikers, ontwikkelaars van bedrijfsterreinen en woningprojecten etc. Ieder vanuit zijn eigen rol.

Kernboodschap lang

Energie verdient aandacht. Want de energietransitie is in een volgende versnelling gekomen. Als netbeheerder werken wij aan het energienet van vandaag en morgen. De snelheid van de energietransitie, de toenemende vraag naar elektriciteit en de snelle opkomst van zonne- en windenergie zorgen voor druk(te) op het elektriciteitsnet. Dit leidt ertoe dat op steeds meer plaatsen in Nederland het elektriciteitsnet niet snel genoeg uitgebreid kan worden om de ontwikkelingen te faciliteren. Hierdoor zien we steeds vaker knelpunten op ons net ontstaan, waardoor grote bedrijven geen nieuwe of extra capaciteit kunnen krijgen of leveren.

Maximale capaciteit bereikt

Dit zien we ook terug in Amsterdam, waar de economische groei en de ambitie van Amsterdam om een klimaat neutrale stad te worden, de afgelopen jaren zorgen voor meer druk op het Amsterdams energienet. Dit heeft er toe geleid dat in Buiksloterham en Westhaven de maximale capaciteit van het energienet is bereikt.

Impact korte termijn

De schaarste op het net heeft impact op de (economische) ontwikkeling en verduurzaming van de stad. Concreet betekent dit dat nieuwe grootverbruikers van stroom, die zich hier zouden willen vestigen geen capaciteit leveren totdat het elektriciteitsnet is uitgebreid of er oplossingen beschikbaar zijn die meer capaciteit creëren. Grootverbruikers zoals supermarkten, grootschalige horeca, kantoren en fabrieken die hier al gevestigd zijn kunnen vanaf nu niet meer stroom afnemen dan dat ze op dit moment doen.

Impact lange termijn

De verwachting is dat vanwege de ontwikkelingen in Amsterdam meer gebieden te maken krijgen met schaarste. Dit betekent ..aanvullen

Oplostermijn

Voor beide gebieden heeft Liander netuitbreidingen in gang gezet om de capaciteitsknelpunten definitief op te lossen. Voor het knelpunt in Buiksloterham verwacht Liander de werkzaamheden aan het elektriciteitsnet in het eerste kwartaal van 2023 afgerond te hebben.

Voor het knelpunt Westhaven moeten we een nieuw elektriciteitsverdeelstation bouwen. Liander en gemeente hebben hier inmiddels gezamenlijk een locatie voor op het oog aan de Sextantweg. Voor de voeding van dit nieuwe verdeelstation moeten TenneT en Liander ook het verdeelstation Hemweg uit te breiden. De voorlopige planning is dat het knelpunt in het eerste kwartaal van 2026 opgelost is.

Investeringen Amsterdam

In programmateam Elektriciteit Voorziening Amsterdam (EVA) werken gemeente Amsterdam en Liander samen aan het verzwaren van het bestaande netwerk. Liander investeert volop in het Amsterdamse energienet. Daarnaast kijken we naar de inzet van slimme en innovatieve oplossingen zoals de marktconsultatie Amsterdam.

Appèl belangrijke doelgroepen

Appèl grootzakelijke klanten en brancheorganisaties

Ga er niet meer vanuit dat je extra of nieuwe capaciteit binnen de door jou gewenste termijn krijgt. Laat je goed informeren via onze kanalen. Ben je benieuwd naar jouw mogelijkheden voor nieuwe initiatieven? Benader dan je vaste contactpersoon bij Liander om te kijken wat de mogelijkheden zijn. We denken graag mee.

Appèl gemeentes en provincies

De ruimtelijke inpassing van nieuwe energie infrastructuur in Amsterdam is een grote uitdaging. Oorzaken hiervoor zijn de beperkte ruimte in de stad en de eisen op het gebied van onder andere welstand, geluid en elektromagnetische velden. Dit maakt de inpassing ingewikkeld en tijdrovend. De gemeente kan de uitbreiding van het net helpen versnellen door meer ruimte beschikbaar te stellen en minder strenge eisen te stellen aan de ruimtelijk inpassing. Het is van groot belang om samen te plannen, keuzes te maken en meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen per gebied. Ontwikkelingen nemen veel tijd in beslag. Mochten initiatiefnemers bij u komen, is het verstandig om met Liander af te stemmen naar de mogelijkheden op dat moment. Wij kunnen dan anticiperen in de ontwikkeling van het energienet.

Appèl consumenten

Vroeger was het leveren van stroom éénrichtingsverkeer; de stroom ging van de centrale naar uw woning. Met de komst van onder andere zonnepanelen is dit tweerichtingsverkeer geworden. Het is belangrijk om je te realiseren dat met de komst van onder andere zonnepanelen het steeds drukker wordt op ons net. Het Nederlandse elektriciteitsnet is hier oorspronkelijk niet voor ontworpen. Dit leidt soms tot spanningsproblemen op het energienet. Het terugleveren van stroom is dan niet altijd mogelijk. Kijk voor meer informatie op Liander.nl

Communicatiemiddelen

Standaard middelen

- Website Liander
  - Tweewekelijkse update knelpunten
  - Transportcapaciteit Amsterdam
  - Regiopagina Amsterdam

Aanvullende communicatie

- Gezamenlijk Interview Liander landelijke media waarin we het verhaal breder trekken dan Amsterdam.
- Gezamenlijk persbericht Liander/gemeente Amsterdam
- Persoonlijk contact belangrijkste stakeholders

Communicatieplanning

Wanneer	***Wat***	***Middel***	***Doelgroep***	***Wie***
21-23 juni	*Voorinformeren en situatie in een bredere context plaatsen middels interview*	Interview landelijke media/regionale krant	Alle stakeholders	*Liander - [redacted] Tennet- ?*
	Voorinformeren over vooraankondiging Congestie	Brie/mailf (kernboodschap, Q&A en nieuwsbericht)	regionale overheden en stakeholders	*Liander Gemeente Amsterdam*
		Persoonlijk contact (bellen)	Impact klanten/Belangrijke stakeholders	*Liander Gemeente Amsterdam*
		Informeren ministerie van EZK	*EZK*	*Liander Gemeente Amsterdam*
		Media onder embargo meenemen; wat gebeurt er, waarom, wat is de impact? (actie TenneT en Liander)		*Liander Gemeente Amsterdam*
		Kernboodschap -Q&A	*Liander collega's met Klantcontact*	*Liander*
24 juni 8 uur	*Persbericht*	Website	*Stakeholders*	*Liander Amsterdam*
	Nieuwsbericht congestie Amsterdam	Website: - Persbericht - Intranetbericht - Update knelpunten - Transportcapaciteit Amsterdam - Regiopagina Amsterdam -Website	*Stakeholders*	*Liander*
Vanaf 24 juni	Sentiment monitoren en eventueel vervolgacties			
	Procescommunicatie over voortgang onderzoek			
	Publicatie onderzoek			
	Communicatie uitslag onderzoek			

BIJLAGE 1

Publieke stakeholders	**Informeren vóór 24/6?**
Gemeente Amsterdam	Ja, in samenwerking dossier
College B&W	• Ja, via bestuurlijk gesprek 15/6 • Ja via brief 17/6
Gemeenteraad	N.t.b. met gemeente
Buurgemeenten	Nee. Persbericht achteraf delen
RES werkgroep NHZ	Nee. Persbericht achteraf delen
RES Stuurgroep NHZ	Nee. Persbericht achteraf delen
RES werkgroep NHZ	Nee. Persbericht achteraf delen
Provincie NH	Ja, via gedeputeerde op 15/6
Ministerie EZK	Ja
Ministerie BZK	Ja
ACM	Ja
VNG	Ja
IPO	Ja
Tennet	Ja
NBNL	Ja
MRA	Nee. Persbericht achteraf delen
ORAM	Nee. Persbericht achteraf delen
Economic Board Amsterdam	Ja, via boardsessie vr jdag 18/6
Amsterdam Smart City	Ja, via boardsessie vr jdag 18/6
DDA	Nee. Persbericht achteraf delen
Pakhuis de Zwijger	Nee. Persbericht achteraf delen
Woco’s	Nee. Persbericht achteraf delen
Port of Amsterdam	Ja, in samenwerking op dossier en op bestuurlijk niveau
Vervoersregio A’dam	Ja
NZKG	N.t.b.